

Sammendrag situasjonsrapportering – Uke 26

Hensikten med situasjonsrapporteringen er å få en oversikt over situasjonsbildet slik at Landbruksdirektoratet kan videreformidle informasjon til øvrig forvaltning, næring og forskning og slik oppnå en felles forståelse av gjeldende situasjon.

Situasjonsrapport fra Landbruksdirektoratet – Uke 26

Periode 11.06.2022- 01.07.2022

Hendelse: Barkbiller, stormskader, skogbrann

1. Situasjonsbilde

Landbruksdirektoratet vil be om situasjonsrapporter fra aktuelle statsforvaltere ved høy risiko/ høy risiko lokalt etter oppdatert risikovarsel, eller ved bekymring for skogsituasjonen.

Etter periode 2 har direktoratet bedt Statsforvalteren i Vestfold og Telemark om situasjonsrapport for uke 24 til og med uke 26 da risikoen for utbrudd av stor granbarkbille vurderes som høy lokalt i Vestfold. I tillegg til å rapportere om barkbiller har Landbruksdirektoratet bedt om at situasjonsrapporteringen inkluderer stormskader og skogbrann inn i skogskadebildet denne sesongen.

Varselet for risiko for utbrudd etter periode 2 (uke 21-24) ble gitt fredag 17. juni 2022. Varselet er gitt av Landbruksdirektoratet etter råd fra NIBIO.

- **Sone 1: Risikoen** vurderes som høy lokalt i Vestfold. Særlig Sande, Re og Hof har høye fangstverdier av stor granbarkbille. Det er imidlertid lite rapporter om angrep på stående skog i Vestfold for periode 2. Enkelte lokaliteter i Buskerud, Telemark og Østfold hadde høye fangsttall, men risikoen i disse delfylkene vurderes ikke som høy. Fangstverdien fra Kongsberg var særlig høy, og lå langt over øvrige kommuner i Buskerud. Risikoen vurderes som lav i Agder hvor antall biller per felle var vesentlig lavere enn andre steder i sonen. Det er få rapporter som angrep på stående skog i periode 2.

Usikkerheten for varselet vurderes som middels.

- **Sone 2: Risikoen** vurderes som lav. Fellefangstene er ikke spesielt høye, og det er få rapporter om angrep på stående skog i perioden. Risikonivået var også lavt i forrige sesong.

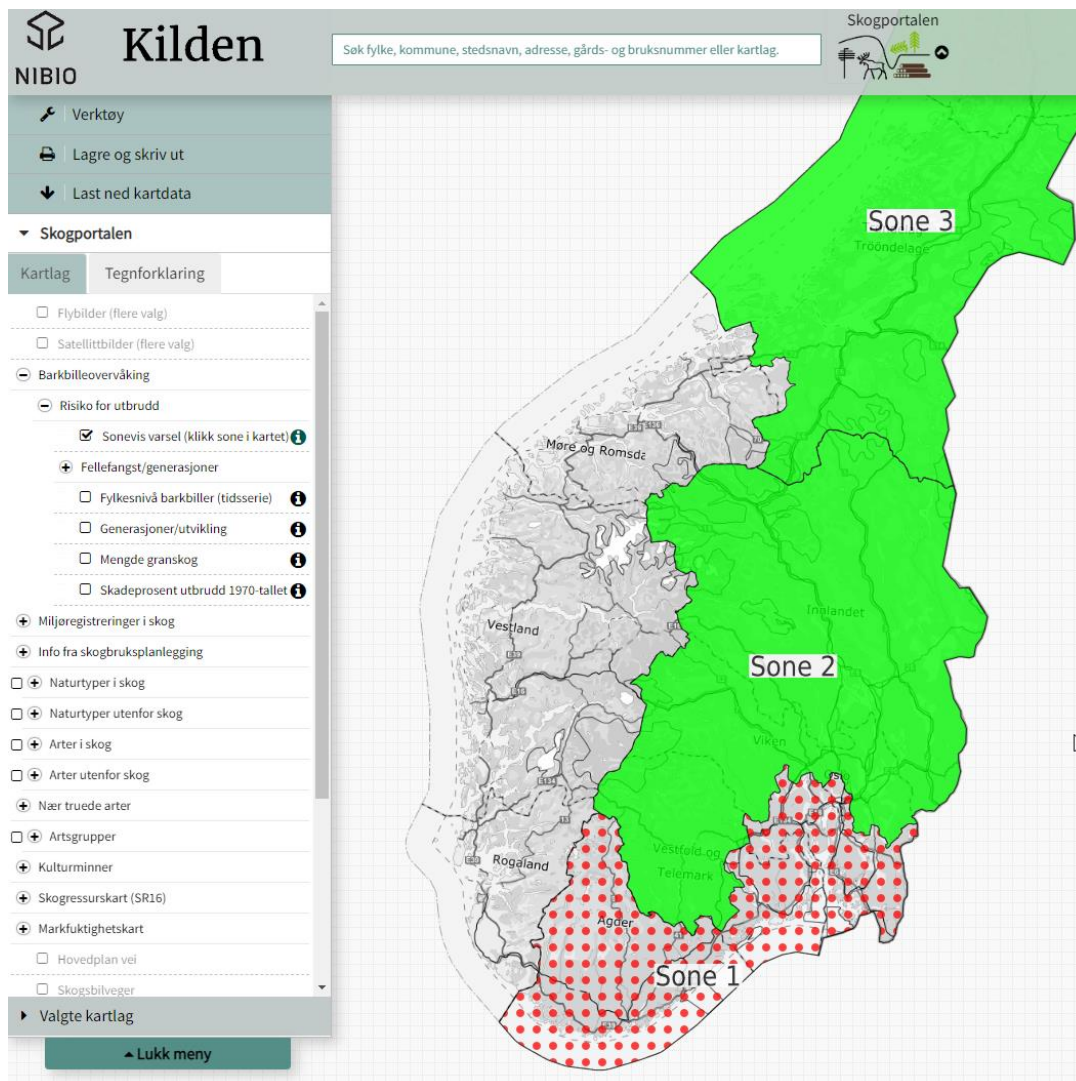
Flere områder hadde store vindfellingene i vintersesongen, og vindfall av gran kan bidra til oppformering av granbarkbiller gjennom 2022-sesongen. Dette kan eventuelt føre til økt skade på stående skog i senere år.

Usikkerheten for varselet vurderes som middels.

- **Sone 3: Risikoen** vurderes som lav. Fangstnivået av stor granbarkbille er lavt, og det er få rapporter om angrep på stående skog i perioden. Risikonivået var også lavt i forrige sesong.

Det har vært en kjølig start av sesongen og flere områder hadde snødekke inn i periode 1.

Usikkerheten for varselet vurderes som lav.

Stormen 19. november 2021 og følgende stormhendelser vinteren 2021-2022 førte til store vindfall i fylkene Innløndet, Oslo og Viken og Vestfold og Telemark. Landbruksdirektoratet har etter dette hatt månedlige møter med skognæring og berørte statsforvaltere for å få en felles situasjonsforståelse, følge med på situasjonsutviklingen, vurdere tiltak og løfte problemstillinger. En felles risikovurdering er gjennomført i hvert møte. Fokus i møtene har vært å redde verdier, hindre billeoppblomstring og sikre foryngelse.

De første anslagene i januar fra statsforvalterne på omfanget av stormskader ble anslått til ca. 1,3 mill. kubikkmeter. Skogbrand forsikringsselskap anslø at skadeomfanget lå på ca. 1,5- 1,7 mill. kubikkmeter i samme periode. Det siste anslaget fra Skogbrand forsikringsselskap ligger rundt 2 mill. kubikkmeter.

De store vindfallene kan potensielt utgjøre en risiko for utbrudd av stor granbarkbille. Kolonisering av vindfall tar tid, og eventuelle angrep på stående skog ventes tidligst i 2023. Flere faktorer vil spille inn på videre forløp.

En tørr vår i sørligere deler av Norge ga flere skogbranner. Det er svært uheldig om det skulle oppstå skogbrann i vindfallområder. Dette kan være områder som er vanskelig tilgjengelige og eventuell brannsløkking i slike områder kan være krevende. Det er viktig at skogeiere følger

med i egen skog. De fleste skogbranner kan enkelt slukkes i tidlig fase, men kan utvikle seg til komplekse hendelser som kan true liv, helse og materielle verdier over store områder om de får utvikle seg fritt.

Rapportering uke 26:

- Vestfold og Telemark:
Granbarkbiller

Ved første tømning av feller i barkbilleovervåkingen, i uke 21, var det stor forekomst av granbarkbiller på mange fellesteder. Gjennomsnittlig antall biller per felle i fylket var vesentlig økt sammenlignet med første uke i 2021. Det var derfor stor spenning knyttet til andre felletømning i uke 24. Det er gledelig at mengden biller i andre tømning i år var lavere enn i andre tømning i 2021 på de aller fleste fellestedene. Når vi legger sammen fangstene fra de to første felletømningene, er det kun Holmestrand og Drangedal kommuner som har høyere antall biller i år enn i 2021.

Statsforvalteren har ikke mottatt meldinger om pågående angrep på frisk skog. Skogbruksledere rundt om i fylket melder om at det er billeaktivitet i vindfelt tømmer og i tømmerlunner langs skogsbilveiene.

Skogeiersamvirkene har de siste ukene meldt om et krevende sagtømmermarked. Det er noe veilager av gran, og tømmerkjøperne prioriterer å få dette virket ut av skogen innen 15. juli. En stor tømmerkjøper gjennomfører 3 uker sommerstopp for hogstmaskinene i Vestfold. En annen stor tømmerkjøper har ikke sommerstopp, men ferieavvikling fører til noe redusert kapasitet.

Det er fremdeles skadeutviklingen i Holmestrand kommune vi er mest bekymret for. Statsforvalteren har vært i kontakt med skogsjef ved en stor tømmerkjøper om driftskapasiteten i Holmestrand. Tilbakemeldingen er at det på grunn av markedssituasjonen ikke er aktuelt å avlyse sommerstopp i avvirkningen i Holmestrand. Fra 1. august vil det imidlertid settes inn et ekstra driftslag i Holmestrand. Det er ansatt en ny skogbruksleder som skal jobbe med skogkultur, men som også kan benyttes noe til driftsplanlegging i Holmestrand.

Stormskader

Når det gjelder stormskader, er oppryddingsarbeid fremdeles prioritert i kommunene som ble hardest rammet i Vestfold og Telemark. Statsforvalteren var på befaring i Hjartdal 14. juni og i Tinn 30. juni. Begge steder fikk vi orientering om skadesituasjonen fra skogbrukssjefen i kommunen. I Hjartdal møtte vi skogeiere som har vindfelte bestand som er aktuelle for helikopterdrift. I Tinn møtte vi skogbruksleder som orienterte om fremdrift i oppryddingsarbeidet og driftsmessige utfordringer.

I Tinn ligger en betydelig andel av den vindfelte skogen i områder som er vernet eller som er foreslått for frivillig vern. Dette er tømmer som eventuelt må drives med taubane eller helikopter, og det var enighet om at det ikke er riktig å prioritere slike drifter i områder som er vernet eller i verneprosess. Det er ikke kjent at det er særlig stor aktivitet av granbarkbiller i disse områdene, men det må følges opp fremover. Mye av det vindfelte tømmeret ser ut til å ha tørket i løpet av den siste måneden, ifølge skogbruksleder.

Det er sannsynlig at åpningen for å innvilge tilskudd til oppryddingshogst med helikopter vil utløse drifter på ca. 1 800 m³ tømmer i Hjartdal og ca. 800 m³ tømmer i

Tinn. Det er imidlertid usikkerhetsmomenter her, blant annet hvor rask fremdrift helikopteret kan ha (hvor mye helikopteret må stå i påvente av frikapping av tømmer) og kvaliteten på tømmeret som er vindfelt (det vil trolig ikke være økonomisk forsvarlig å ta ut tømmer som ikke holder sagtømmerkvalitet).

Skogbrann

Det har kommet tilnærmet normal nedbørsmengde i Vestfold og Telemark i juni. Det er derfor generelt liten skogbrannfare i fylket. Det kan selvsagt endre seg raskt dersom vi får en varm periode uten nedbør.

2. Mediebilde og budskap

Flere aviser og medier har hatt fokus på de store stormskadene gjennom vinteren. Flere skogbranner har også vært løftet frem i media.

NIBIO har en pågående serie med korte artikler om stor granbarkbille i magasinet Skog. Denne omfatter ni korte artikler med informasjon om barkbillens biologi, skadepotensiale og samfunnsmessige betydning. Første artikkel har vært på trykk, resten følger utover året. Artiklene vil også bli publisert på Landbruksdirektoratets nettsider.

Landbruksdirektoratet har videresendt tidligere publiserte artikler om stor granbarkbille skrevet av to forskere ved NIBIO til statsforvalterne. Forfatterne har godkjent at innholdet i disse artiklene kan brukes av statsforvaltere og andre dersom de ønsker å legge ut mer informasjon om granbarkbilla på sine nettsider.

Landbruksdirektoratet har oppdatert egne nettsider med informasjon om skogskader og beredskap i skog vinteren og våren 2022. Nettsidene inneholder informasjon om barkbilleberedskap, stormfelt skog og skogbrann. I tillegg har Landbruksdirektoratet hatt nyhetssaker om stormskader og skogbrann.

Rapportering uke 26:

- Vestfold og Telemark:

Etter erfaringene fra i fjor med at mediasaker i juni ikke engasjerte skogeierne, og på grunn av utfordringer i tømmermarkedet og sprengt driftskapasitet, vil vi vente med et mediefremstøt til august.

3. Tiltak som er iverksatt

Landbruksdirektoratet gjennomfører månedlige møter med statsforvaltere og skognæring etter stormen 19. november 2021. Det gjøres en felles risikovurdering av skogsituasjonen ved slutten av hvert møte. Neste månedlige møte vil holdes i august.

Landbruksdirektoratet har utarbeidet retningslinjer for tilskudd til opprydding av vindfall etter stormen 19.11.2021 og tilsvarende hendelser deretter vinteren 2021/2022. Det ble innhentet innspill fra statsforvalterne og skognæringen i forbindelse med utarbeidelsen av retningslinjene. Landbruksdirektoratet har foretatt en vurdering av om det skal gjøres endringer i retningslinjene basert på tilbakemeldinger fra Statsforvalteren i Innlandet, Statsforvalteren i Oslo og Viken og Statsforvalteren i Vestfold og Telemark. Det innføres endring i punkt 3 i tilskuddsordningen som åpner for bruk av helikopter.

NIBIO, Skogstyrelsen Sverige og Landbruksdirektoratet hadde et møte om stor granbarkbille og erfaringsutveksling i januar. Skogstyrelsen orienterte om prosjektet «Stoppa borrharna» og barkbilleproblematikk i ulike deler av Sverige. NIBIO orienterte om barkbillesituasjonen i Norge og risikovurderingen i Kilden. Landbruksdirektoratet orienterte om arbeidet med beredskapsplan for stor granbarkbille.

Det ble i mars avholdt et felles møte mellom skognæring, skogindustri og Landbruksdirektoratet for å diskutere behov for mellomlagring av tømmer. Det ble konkludert med at det i 2022 trolig ikke vil være behov for mellomlagring av tømmer, men ved større hendelser vil det være nødvendig å finne egnet sted. Det ble foreslått å jobbe videre med tema gjennom konkrete problemstillinger. Landbruksdirektoratet skal undersøke hvordan dette kan tas videre.

I februar ble det avholdt møte mellom Norges vassdrag- og energidirektorat og Landbruksdirektoratet. Tema for møtet var roller og ansvar ved vindfelt virke i vassdrag etter spørsmål fra Statsforvalteren i Innlandet. Landbruksdirektoratet tok kontakt med statsforvalteren i Innlandet, Oslo og Viken og Vestfold og Telemark for å undersøke omfanget av vindfelt virke i vassdrag. I Innlandet var det to kommuner (Øyer og Sør- Aurdal) hvor dette kunne være et problem. I mars ble det avholdt et nytt møte mellom Norges vassdrag- og energidirektorat, Statsforvalteren i Innlandet og Landbruksdirektoratet for å drøfte de konkrete problemstillingene. Det ble konkludert med at det ikke var nødvendig å iverksette spesielle tiltak denne gangen.

Landbruksdirektoratet har publisert et notat om ansvar og roller knyttet til farer for flom grunnet vindfall i vassdrag på direktoratets nettside om stormfelt skog.

I juni ble det gjennomført et innspillmøte for barkbiller. NIBIO orienterte om status for barkbilleovervåkingen, risiko etter vinterens vindfelling, nytt kartlag med potensiale for 2.generasjonsbiller i Kilden, artikkelserie om granbarkbille og oppgradering av innleggingsportal i barkbilleovervåkingen. Landbruksdirektoratet orienterte om status for faglig beredskapsplan, stormoppyrdding og prognoser, og forventninger til situasjonsrapporter sommer 2022. Statsforvalterne ble oppfordret til å dele erfaringer fra møter i kontaktutvalgene, og det ble åpnet for innspill, spørsmål og forventninger til sesongen 2022.

Rapportering uke 26:

- Vestfold og Telemark:

Utover økt kommunikasjon med skogeiersamvirkene og informasjon til kommunene, er det ikke iverksatt beredskapstiltak.

4. Forventet utvikling

Oppryddingsarbeidet i vindfallhogst pågår, og aktørene melder om at de vil fortsette utover høsten. Det er tørt flere steder og det meldes om at noe av vindfallvirket begynner å tørke. Dette kan øke faren for skogbrann og gjøre virket mer tilgjengelig for angrep av barkbiller. Det kan også føre til redusert virkeskvalitet.

Rapportering uke 26:

- Vestfold og Telemark:

Vi forventer store billeangrep lokalt i vår/sommer og lokale tap av tømmerverdi fordi skogeierne ikke bestiller host i tide og det ikke er driftskapasitet til å gjennomføre all bestilt avvirkning i det korte tidsvinduet fra billene invaderer et tre til det mister sin kvalitet som ferskt virke.

Vi forventer at det vindfelte tømmeret vil tørke og tape verdi gjennom sommeren.

5. Tiltak som vurderes iverksatt

Skogskadesituasjonen i år er sammensatt og det er viktig at man følger med på situasjonsutviklingen og melder inn dersom store bekymringer oppstår. Tiltak vil vurderes fortløpende avhengig av situasjonsutviklingen.

Rapportering uke 26:

- Vestfold og Telemark:

Vi har pr. i dag ikke konkrete beredskapstiltak som vurderes iverksatt.

Neste sammendrag av situasjonsrapportering fra Landbruksdirektoratet kan ventes i uke 31.